

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare odată pe săptămână.

Un număr 3 lei.

Director: MARIAN SASU.

Redactor: ION RAȚIU

COLABORATORI:

I. Aldea, I. Dobre, A. Duvlea, Eman. Muntean, A. Ocnean, P. Petringenar, I. Pitic, A. Popa, Gh. Spătăceanu, Elena Dr. Stoianovici, N. Borza, I. Raica, Gr. Ursu, T. Trifa, V. Zdrenghea.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrul corpului didactic, iar pentru comitele școlare partic. 180 lei. Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Cum să judecăm.*

Iată un lucru care din nefericire nu se învață în școală și pe care trebuie să-l învățăm singuri. De fapt așa e: În școală se învață: gramatică, aritmetică, istorie, geografie, etc. dar cum trebuie să judecăm lucrurile și ceea ce ne înconjoară, și cum e mai bine să ne comportăm față de ele, e treabă fiecăruia să se descurce.

Aceasta face ca mulți din cei ce termină școala, toabă de carte, să rămână totuși slăbi la minte: tot această needucare a judecării produce o mulțime de nepotrivii curioase, de ex: gospodine, care cu toată aritmetica și contabilitatea învățate în școală, nu știu să-și împartă cu rost venitul și să-și țină socotelile în ordine; profesioniști, care scoși din munca lor zilnică, automată, se pierd în fața primului eveniment neprevăzut și chiar oameni distinși, oameni de știință, — lipsiți uneori complet de simțul critic, în ce privește micile amănunte ale vieții zilnice — sunt victimele tuturor înșelătorilor, cari profită de naivitatea lor.

Toate acestea se datoresc tendinței de a da șco-

*) Din: „Comment former un esprit“ de Dr. Toulouse,

larilor cunoștințe cât mai numeroase, negliându-se pregătirea spiritului în vederea săvârșirii de mai târziu a actelor sociale.

Slăbiciunea judecății recunoaște, în general, două cauze principale: 1) Lipsa de exerciții care singur te învață să tragi din premise concluziuni juste și 2) alterarea acestor concluziuni prin sentiment.

Aceasta din urmă cauză turbură aproape toate actele noastre, creând raționamente speciale, prin o logică, care s'a și numit logica sentimentului și care nu e decât parodia și caricatura logicei rașionale.

Cine nu știe că iubirea și ura schimbă tot. Celui pe care-l iubești, îi atribui numai calități iar celui nesuferit, numai defecte, indiferent de calitățile și defectele lor reale.

Sentimentul mai general exprimat prin cuvântul simpatie joacă un mare rol atât în afaceri, cât și în relațiile sociale.

Așa se explică preocuparea oamenilor de afaceri de a capta bunavoința clienților, și abilitatea escrocilor constă tocmai în arta cu care știu să te farmece și să-ți câștige simpatia.

Ura și antipatia ne fac de asemenea părtinitori. În zadar cel care ne e antipatic se străduiește cu tot dinadinsul ca prin actele lui frumoase să ne schimbe părerea: antipatia ce o avem învinge logica.

Orgoliul și mândria ne falsifică de asemenea judecata. Acest lucru îl știu foarte bine marii comercianți cari te salută până la pământ cu formulele cele mai respectuase când intri în magazin să cumperi chiar un lucru de nimic.

Deasemenea interesul personal ce-l ai într'o afacere te face să pierzi dreapta judecată: de aceea, în asemenea cazuri, ceri sfatul unui jurist sau al unui prieten.

Spiritul de corp prin prejudecățile lui, prin vanitatea, disprețul de alții și rutina sa, crează o mulțime de acte nelogice. Sub influența lor ești silit să accepți

judecăși, de parțialitatea cărora te miri câteodată tu însuși!

De aceeași natură și tot așa de defectuoasă e judecata oamenilor ca membri de partid, ori de grupări sociale și pasiunna, pe care femeile o pun în judecata lor, e o piedică serioasă în acordarea drepturilor politice.

Cea mai mare parte din cauzele acestea de lipsă de logică sunt legate de latura noastră afectivă.

Dar mai este o cauză care deși își are rădăcinile tot în sentiment, îmbracă o formă, o aparență mai intelectuală, devenind tocmai prin asta mai periculoasă. Cauza aceasta e principalul obstacol al progresului individual și al societății, ea împiedecă soluțiile juste în problemele științifice și soluțiile echitabile în conflictele sociale. Această cauză a „spiritul mistic”, adică tendința ce avem de a cunoaște lucrurile altfel decât prin procedeele pozitive ale inteligenții.

Savantul ajuns la capătul explicațiilor fenomenelor a căror rațiune profundă nu o cunoaște, și ajus aci, recurge la o explicațiune necontrolabilă prin rațiune, e dominal de spiritul mistic. Așa ar fi un fiziologist care ar explica fenomenul alăptării prin necesitatea hrănirii sugaciului în loc să se mărginească a determina condițiunile fizice care provoacă secreția. Explicația întâia e făcută în spirit mistic, cea de a doua e științifică și e dobândită pe cale logică și rațională.

De acelaș spirit mistic dă dovadă un om care își explică deziluziile și nesuccesele vieții sale prin simpla lipsă de noroc, în loc să examineze dacă nu cumva aptitudinile și defectele sale sunt cauza lor.

Origina acestui misticism se pierde în noaptea ignoranței primitive a umanității. Mistică a fost prima atitudine a anului în fața fenomenelor naturale ca: tunetul, furtuna, soarele etc. pe care le atribuia unor forțe supranaturale.

A trebuit multă ascuțime a minții până a ajuns omul să cerceteze fenomenele ce cad sub simțuri și să

părăsească cercetarea cauzelor prime.

Ideia religioasă a fost prima formă a acestui spirit mistic și rămâne și azi ultimul aspect al lui în societatea pozitivă de azi.

Concepția religioasă însă trebuie să rămâne în afară de logica rațională. Religia are ca obiect fapte și lucruri cari scapă examenului nostru pozitiv și interzice liberul examen. Religia are vederi, scopuri și o totalitate de concepții, a căror origine n'o putem controla și care se petrece în o altă lume, decât a faptelor pozitive. Spiritul uman însă, se poate dedubla: să fie logic într'o latură și mistic într'alta. Mulți oameni de știință ca marele Pasteur au fost și savanți, și credincioși.

Dar spiritul mistic nu trebuie identificat cu cel religios. căci cel dintâiu e cu mult mai vechiu și mult mai generalizat. Mulți aței sunt mistici; asta se vede la mulți oameni de știință:

Mistic e matematicianul care dă o valoare absolută axiomelor, care de fapt nu sunt decât concepții tradiționale și simple construcții mentale, fără realitate, ale spiritului nostru.

Mistic e fizicianul care se lasă înșelat de ipoteze, în realitatea și pozitivitatea cărora cred, uitând că sunt și ele construcții ale intelectului.

Mistic e biologul care pentru a explic ereditatea crede în existența reală a particulelor materiale ce transmit descendenților caracterele părinților.

Mistic e fiziologul care explică fenomenele caracteristice ființelor vii prin existența unei forțe reale: viața.

Mistic e psihologul care crede în existența riguros definită a inteligenței, simțirii și voinței.

Sociologul care din cabinetul său determină formele sociale ale popoarelor primitive și istoricul care construiește imaginar, societățile dispărute, sunt deosebit de mistici.

În viața practică, e mistic cel ce se lasă condus de impresii, cel care afirmă fără probe, ia aparențele

drept realitate își potrivește faptele nu cum sunt, ci cum îi convine, cel care crede în neprevăzut, în noroc și în influențe, secrete.

În rezumat, spiritul *rațional* se forțează să soluționeze toate chestiunile prin metode pozitive. El caută să controleze direct și grija lui cea mare e să nu întreacă realitatea și experiența. Dacă nu ajunge la capătul tuturor întrebărilor, se resemnează filozofic, fără să-și făurească ipoteze și himere.

Sentimentul nu-l conduce; dorește și el să meargă lucrurile într'un fel, dar dorința lui nu-l împiedică să le vadă și când merg altfel. Știe că prejudecățile întunecă viața socială și eforturile să continue e să se elibereze de ele.

În toate ocaziile, omul înțelept se întreabă: „E rațional să fac așa? Care sunt rațiunile pozitive? Prejudecata, rufina, simpatia, ura, nu sunt motive suficiente să mă determine!“. Dacă e jignit se întreabă: „Trebuie să mă răzbun și cum? Nui deajuns să-i fac rău, ci trebuie ca acest rău să-mi servească mie, altora și poate și lui însuși!“

Sunt deci spirite raționale și spirite mistice. Aceste din urmă sunt astfel deseori prin educația ce au primit și care a întărit aptitudinile naturale. Se recunosc acești oameni dela cea mai mică întrebare dela cel mai mic gest, dela cea mai mică reacțiune. Ei nu scot din fapte deducțiile cele mai juste.

Se poate dezvolta spiritul rațional prin exerciții potrivite ce ar consista în a te întreba în fața unui fapt; „Ce conține exact și ce trebuie să deducem logic?“ Două reguli practice se pot aplica: 1) De a cerceta dacă un fapt are existență reală înainte de a-l judeca 2) de a găsi sentimentele capabile să modifice deducțiile. Examinându-ne cu atenție, le vom găsi întotdeauna. E vorba atunci să se aprecieze greutatea ce adaugă aceste sentimente argumentelor și scoaterea lor din cauză.

Metoda rațională trebuie aplicată la toate obiectele. E înțeleptesc să nu ne rezervăm în spirit locuri

în care să se adăpostescă speculațiunii mistice asupra unor subiecte pe care le putem examina pozitiv.

După cum în odăi, sunt unghiuri, cuiburi de microbi, tot așa în inteligență, sunt cuiburi unde se adăpostesc germenii relei judecăți — distrugătorii concepțiilor juste.

Abrud, 29 Maiu 1927.

Elena Dr. Stoianovici.

- Metodica desemnului.

„Cum să reușești în școală? a întrebat cineva pe William Platt, căldurosul apărător al școalei active. Un lucru foarte simplu, răspunde el, numai să fi împlinit câteva condițiuni. Trebuie să iubiți copiii cu o dragoste adâncă și înțelegătoare. Trebuie să vă fie dragi și să fiți alături de ei, să-i cunoașteți la școală și afară de școală. Nu trebuie să fiți numa învățătorul sau șeful lor; trebuie să fiți confidentul și prietenul lor. Nu ridicați pretenția voastră demnitate ca un zid absurd între voi și ei; dacă aveți caracter demnitatea voastră este cu prisosință asigurată. Copiii au nevoie de dragoste întocmai, ca o floare de soare.“

Prin ea educătorul va putea cunoaște ființa ce-o are mereu în fața ochilor, care'n aparență e foarte simplă; dar în fapt foarte complicată. „Sub privirea dreaptă, deschisă, simplă a băețușului, care să joacă cu bile și ai cărui obrajii durdulii și strălucitori lucesc la soare, să află ascunsă, de ochii noștrii, o personalitate atât de bogată, un sistem erarhic de forțe și tendințe subconștiente, de-o complexitate așa de mare, că nimeni nu va putea vreodată să prindă toate roțițele micului nostru om“ — zice Ad. Ferrière.

Rând, pe rând psihologii și pedagogii tuturor veacurilor au descoperit câte o tendință a sufletului copilăresc.

Așa, nu de mult, pedagogii americani au găsit în desemn calea cea mai buna de-a să pune în legătură directă cu sufletul copilului. S'au făcut o mulțime de expoziții universale, în care să expuneau tot felul de lucrări de desemn.

Succesele acestor expoziții au atras atenția psihologilor și pedagogilor din „Lumea veche“, cari au început cercetări în țara lor pe la anul 1900.

În țara noastră abia la 1910 se pomenea de desemnul predat după noua metodă.

Oricare din noi, dacă am face cât de puțină analiză a sufletului copilăresc, ne-am convinge de tendința ce-o au pentru desemn. Dă-i copilășului de 3 ani, un creion și o hârtie și vei

vedea cu câtă dragoste o mășgălește. Această plăcere de-a desemna, nu dispăre odată cu intrarea copilului în școală. Ea e în plină viață în sufletul lui; numai educatorul trebuie să-i dea posibilitatea de-a eși la lumină. Altoind educația pe pornirile înăscute, își va putea ajunge scopul suprem — formarea de personalități: „Urmați drumul descris de natură, că nu veți greși niciodată” — zice Rousseau.

Natura a pus în mâinile copiilor arme excelente pentru achiziționarea cunoștințelor. Noi, educatorii nu trebuie să le lăsăm în părăsire; ci trebuie să ne folosim de ele, și coordonăm și să călăuzim mânuirea lor.

Pentru a satisface dragostea de desen a copiilor, avem la dispoziție: desenul liber sau din imaginație, desenul după natură, din memorie și desenul decorativ.

Intr'o lecție de desen din imaginație învățătorul va sugera copiilor scena ce vor face, dacă lucrează cu copiii mai mici; în caz contrar va anunța copiii așa:

— „Desemnați ce va plăcut din lecția aceasta”. —

Copilul este foarte ocupat, când desemnează din imaginației. Intreaga lui ființă este transpusă în scena ce-o reproduce pe hârtie. Atât de viu trăește cu personagiile ce le redă prin desen; încât să nu ne prindă mirarea, dacă-i auzim vorbind și glumind cu ele.

În legătură cu cele spuse, să reproduc o întâmplare din clasa mea. După ce-am predat cântecul „Mincinosul”, le dau copiilor să desemneze scena, în care lupul mânâncă pe Nițu. Unul dintre copii, după ce-a terminat de desenat, amenință pe vecinul său cu caietul zicând: „Stai că-te mânâncă lupul”. Datorită imaginației ce-i stăpânește, ei trăesc într'adevăr cu mășgăliturile de pe hârtie.

Dar, după ce și-au terminat desenurile?

Câtă mulțumire! Câtă satisfacție! Acum, fiecare-și vede rodul muncii lui. Cel mai slab ajunge să-și câștige încredere în puterile lui, văzând că poate face și el ceva. În timp ce copiii desemnează, dacă ne-am aruncă o privire generală asupra lor, ni s'ar părea la prima vedere, că din clasa respectivă lipsește activitatea: dar nu-i așa. În capetele micuților se produce o muncă intensă. Crezul lor caută să aducă în lumina conștiinței toate imaginile, de care are nevoie la desen. Desenurile libere sunt icoana fidelă în care se oglindește sufletul copilului. Educatorul analizându-le își va putea da seama și mai bine, de individualitatea fiecărui copil.

Vechia maximă zice: „Nu pentru școală; ci pentru viață”. Cunoștințele ce le dă școala primară copilului, vor putea fi și pentru viață dacă vor avea cât mai multe rădăcini în mintea lui, câți mai mulți centri de asociație. Pentru acest motiv, Ame-

rucani au extins desemnul liber le toate obiectele de învățământ.

Orice lecție din orice materie de învățământ poate fi ilustrată de către copii, prin desemn,

Dacă credem, că desemnul ne-ar răpi prea mult timp îl dăm copiilor să-l facă acasă. Pentru copiii mai, a venit o deprindere de-a desemna întotdeauna pe partea fără linii a tablei diverse scene sau obiecte. Nu plecăm odată acasă fără să mă întrebe: „Ce să facem pe partea fără linii?”

Desemnul liber este aproape de firea copiilor, dar e greu de lucrat, având nevoie de-o mulțime de elemente ce-l constituiesc. Pentru înlăturarea acestor dificultăți avem la îndemână desemnul după natură, care cere: însuși obiectul din natură să fie adus în fața elevului. Exercițiile de desemn după natură să fie cât mai variate și în proporție cu dexteritatea căpătată la desemnul liber. Obiectele ce le prezentăm copiilor pentru a le desemna să fie simple și atrăgătoare. O lecție de desemn după natură să începe prin observarea: formei, dimensiunilor și poziției obiectului. Trebuie să reliefăm caracterul specific al obiectului și partea lui estetică.

În timpul explicării, învățătorul poate trage o schiță fugitivă la tablă, dar imediat s'o șteargă.

După ce-am făcut intuiția sumară a obiectului, copii reproduc forma lui pe caiete. Vor desemna obiectul în întregime, pentru ca desemnul ce-l vor lucra să oglindească gustul personal al copiilor. În caz contrar, ei ar reproduce în chip automat forma obiectului.

Nu trebuie să țintim la copia fidelă a formei lui, ci numai să-i dea nota particulară; că desemnul în școala primară nu-i luat ca scop; ci ca mijloc pentru dezvoltarea facultăților intelectuale și formarea gustului. Rausseau zice: „Aș vrea cu elevul meu să cultive această artă, nu atât pentru arta însăși, cât pentru a-și face mâna flezibilă și a-și deprinde ochiul se vadă just”. Desemnul după natură predat după noua metodă dezvoltă: simțul de observare, mâna, sentimentul de judecată, gustul pentru frumos și dragostea pentru natură. El conduce copilul să aibă o independență de gândire, un gust personal și, un simț artistic.

E bine să facem atenți copiii, când desemnează după natură că obiectul respectiv îl vor mai desemna odată; fără ca să-l aibă în față,

Acest fel de-a desemna se numește: „Desemn din memorie”. El are o înrârire benefică asupra memoriei și întărește spiritul de observație al copiilor.

Sufletul copilului e dotat cu o mare doză de energie.

Tot ce ajută, ca această energie să fie întrebuințată e bine primit de copil. Pentru acest motiv „Desemnul decorativ să po-

trivește de minune cu firea copilului. Din desem decordiv înțelegem, repetarea intenționată a unui desemn, fie lucrat după natură, fie luat din desemnul liber; ar fi mai de dorit să fie luat din arta națională.

Acum, dăm copilului destulă libertate, de-a aranja elementul ales după voia lui, cu o singură condiție ca aranjamentul să dea ceva plăcut ochilor. Desemnul decorativ va avea adevărata lui valoare, când se va face în culori. Copiii le iubesc mult. O carte cu chipuri colorate e cel mai mare dar pentru ei. De ce atâta dragoste pentru imagini? Pentru că, ele au puterea de-a vorbi direct cu sufletul lor, care nu-i capabil să se ridice la abstracțiuni; ci trăește numai în lumea concretă.

Pentru a argumenta cele spuse, să amintesc o întâmplare din clasa mea. Trecusem la partea II-a a abecedarului. Odată, întreagă clasa a știut să citească foarte frumos lecția. Drept răsplată le-am împărțit niște cărțițele, în care se demonstra prin imagini frumos colorate: „Cum săne păstrăm sănătatea”.

La vederea cărților a fost în clasă o bucurie de nedescris. Toți exclamări: „Ce frumos! Cine le-a făcut? Cum să numesc copilași aceștia?” Alți ziceau: „Să fie o mie lei și tot am s'o cumpăr.” La vre'o câteva zile, mai mulți copii au-adus bani, ca să le cumpăr și lor cărțile aceste.

Temele de gramatică, de compuneri să pot asocia de minune cu desemnul. De. ex. Facem cu copiii „Descrierea primăverii”; iar la sfârșitul compuneri, le dăm libertate să desemneze, ceea ce au arătat prin vorbe.

După orice fel de lecție de desemn urmează corectarea, care trebuie făcută în mod general, cu mult tact și bunăvoință.

Introducerea „Nouei metode a desemnului” la noi ar fi începutul cel mai rațional, pentru a reformă învățământul. Mulți zic: „Nu pot face desemn cu copiii; de oarece nu-s bun desenator”. Acest raționament e greșit; că, desemnul predat după cerințele școlii active, nu cere învățătorului să fie un talentat în materie de desemn; ci numai să-i cunoască principiile și felul lui de aplicare.

Dacă vom călăuzi în mod rațional gustul copiilor pentru desemn, vom putea culege rezultate foarte frumoase. El ajută la dezvoltarea tuturor puterilor sufletești și mai presus de toate la formarea a o mulțime de deprinderi. A forma copilului câteva deprinderi bune e un lucru mare. Förster zice: „Caracterul se făurește prin deprinderile mărunte și simple ale vieții de toate zilele”.

Copilul desemnând mereu îl deprindem: cu muncă, răbdare, voință și sinceritate.

Toate eforturile, pe care să va clădi încetul, cu încetul personalitatea morală a copiilor.

Copilul, care în școală și-a câștigat aceste arme, va putea

duce o viață, care să fie în concordanță cu percepțiile înalte de morală, sociologie și filozofie. Adică va putea fi un adevărat om, pe care-l cântă Diogene cu felinarul în mână.

„Orientarea spiritului nostru în fața marilor probleme, pe care existența ni le pune nu atârână atât de noțiunile învățate; cât de deprinderile câștigate.” Zice Emerson.

Pianul de Sus, 1927.

Raveca Fleșeriu învățătoare.

Dramă culturală.

Deunăzi citeam în ziarul „Viitorul”, că sătenii au încercat să arunce în aer cu explozibile casa unui învățător, din simplul motiv, că i-a silit să-și dea copii la școală.

Mi-se pare cea mai autentică dramă culturală. De ce i-am mai scrie numele colegului, se găsește în „Viitorul” și așa e uitat a doua zi. Faptul în sine așa cum se prezintă i'a proporții asemni aureoli cu care îl încununăm pe eroul necunoscut. Nu e aceasta o megalomanie, Doamne ferește, e punerea la punct a unei realități din țara noastră și dacă stăruim, e că se ține prea puțin seamă de aceste fapte dramatice, cari trec în martirajiu adus pe altarul sfânt al patriei, care tinde spre o civilizație specifică românească și tocmai dela satele ascunse și obidite își ia surse de valori, cum e și natural.

Iar aici e învățătorul cam slăbuț în puteri fizice față de vasta și importantă problemă. Și nu e destul, că ai hartă de toată părțile, dar nici viața nu-ți e asigurată. „N'ai fost destul de prudent” — și se va răspunde cu un zimbet dureros. Da, dar sunt mai prudente legile și regulamentele cari sunt categorice în ce privește obligativitatea?

Atunci intervine un alt element: dragostea ce trebuie să o cultive învățătorul în sufletele copiilor și părinților lor. Un platonism! Cine crede în eficacitatea acestei măsuri? Oricare muncitor de pe lumea aceasta are materia la îndemână, care-i stă fidel, să-și imprime sufletul dacă e de domeniul sufletesc, cum e cazul nostru, numai învățătorul trebuie să alerge, să colinde, să stăruie, să obosească într'u căutare, înainte de ce ar începe munca proprie.

O caracteristică a țării de acum. Ah, cum îl fericesc pe învățătorul de peste una sută de ani, când vom fi suit și noi scara civilizației și dramele culturale, cele de acum pentru istorie vor fi cruzimi de ignoranți cu cari vor fi încununați învățătorii — martiri ai civilizației românești în acest colț al Europei.

Toma Cocișiu.

Industria Creionului

Iată un instrument pe care îl întrebuințează azi o lume întreagă, fără însă a-i cunoaște mulți adevărată lui istoria.

În antichitate nu se cunoștea nici un instrument asemănător creionului, în evul mediu începe să se folosească plumbul sub formă de mici discuri sau dreptunghiuri.

În secolul al IV-lea se găsește un fel de creion, făcut din plumb sau argint, cu care desemnul era mai mult gravat decât tras, pe o suprafață moale acoperită de var sau de praf.

În secolul al V-lea se inventă un amestec de plumb și de staniu cu care se puteau face desemne asemănătoare cu cele de azi.

În 1764 se fac câteva progrese și ajung la un instrument mic cu care se putea trage linii și umbre și se putea șterge.

În fine, se descoperă mina de grafit din *Borowdale* care ajută să se fabrice creioane asemănătoare cu cele de azi.

Grafitul, tăiat în bețișoare mici, era învelit în lemn. Aceste creioane, numai cu numele, au avut mare succes, și au fost primite de toți artiștii lumii, ca o adevărată comoară. Cercetările continuă. Se fac încercări numeroase, amestecând grafitul cu fel de fel de substanțe, grase, gumoase, etc. Totuși, nu s'a obținut nici un rezultat mulțumitor până în 1790 când fabricarea creionului intră într'o fază nouă. S'a descoperit substanța care amestecată cu grafitul, să dea creionul.

Iosif Hardtmuth, autorul acestei descoperiri, — reușește să facă un amestec foarte fin mărunțit cu o argilă grasă și compactă care dă o substanță mai mult sau mai puțin dură. Materia principală a creionului era găsită.

Iosif Hardtmuth își îndreptă toate gândurile și toată energia, în aceasta direcție. Zbuciumul lui a avut succes. Azi, avem creioane perfecte ce pot fi folosite de oricine.

Fabricarea creionului cuprinde două operații deosebite: 1.) lucrarea miezului (a creionului propriu zis) și 2.) fabricarea învelitorii.

Prepararea miezului cere îngrijiri speciale după cum se urmăresc creioane pentru copiat, creioane colorate pentru birouri sau creioane pentru desemn.

Amestecurile fiind deosebite pentru fiecare fel, având diferite grade de tărie și de calitate, greutatea sunt și mai mari.

După ce s'au făcut amestecurile, masa e frecată în niște mori și pasta omogenă e trecută prin găuri de mărimea unui fir cari au forma unui fir prismatic sau cilindric.

Aceste fire sunt întinse pe tăvi, lăsate să se usuce și apoi se așează în învelitoare.

În acest moment are loc a doua operație, aceea a învelitorii, făcută în genere din lemn de tei sau de cedru, singurele ce au fibre puține și se pot tăia ușor.

Aceste lemne, cari vin la fabrică sub forma de arbori mari, sunt tăiate în mici scânduri dreptunghiulare a căror lungime este puțin mai mare decât a creionului și grosimea mai mare decât jumătate din diinetrul creionului ce vrem să-l obținem.

Lărgimea prevăzută este îndestulătoare ca să scoată trei creioane din aceeași scândură. Cu mașini speciale, se face o scobitură în lungul lemnului, unde va fi așezat creionul propriu zis, se unge cu clei fața scobită și se introduce miezul. Apoi se așează o scândură la fel scobită peste cealaltă așa ca scobiturile să fie față în față. Apoi sunt indesate, și când cleiul s'a uscat, scândurile sunt tăiate în forme cilindre, hexagonale sau dreptunghiulare și, după ce se lustruesc, sunt gata.

Fabricarea creioanelor a luat o mare dezvoltare sub conducerea lui *Iosif Hardtmuth*.

În 1828 luară în stăpânire această fabricație, fii lui, *Ludovic și Carol*. În 1861 moare *Ludovic, și Carol* rămas singur continuă să aducă îmbunătățiri surprinzătoare.

El, împreună cu fiul său *Francisc Hardtmuth*, măresc considerabil atelierele de fabricare; se fac construcții noi și moderne, măresc forța motrice, etc.

Azi, creioanele *Koh-I-Noor* sunt cunoscute în toată lumea ca cele mai bune. Deși, într'adevăr sunt mai scumpe, totuși calitățile lor superioare le fac să fie mai ieftine, deoarece nu se rup repede, nu se consumă ușor etc.

Din „Natura“, 1926 No. 7

Adunarea generală

a asociației învățătorilor din județul Alba.

Conform convocării lansată de birou această adunare generală s-a ținut la Sebeș în ziua de 21 Maiu a. c.

Cu tot timpul nefavorabil și împrejurările grele între care trăiește învățătorimea noastră, totuși s-au prezentat la adunare vre-o 150—170 învățători și învățătoare. Iată acum cum a decurs această adunare. În program era fixată la locul întâiu participarea la serviciul divin — ora 8—8½ a. m. Scriitorul acestor rânduri, dimpreună cu alți mulți, a dorit să ia parte la acest serviciu divin, dar n-a putut, căci ambele biserici române de acolo chiar și la ora 8 și jum. când adica trebuia să se termine serviciul, zic bisericile erau încuiete. Întrebând pe un domn

preot de acest lucru, mi-a răspuns: „Pe noi nu ne-a avizat nimenea ca să oficiăm cu acest prilej serviciul divin“. Îndată am remarcat lipsa de organizare și conducere a acestei adunări, ceea ce apoi s'a și adevărit în tot decursul zilei.

Deschiderea adunării s'a făcut numai după orele 10 de către dl Andreiu Floașiu, președintele asociației învățătorilor, care a arătat în cuvinte frumoase zbulciumul din trecut al învățătorimii ardeleni.

Pe lângă numărul de învățători amintit mai sus sunt de față și domnii: Vladimir Ghidionescu, profesor la universitatea din Cluj, Petre Petrescu, inspector școlar — Sibiu, Marian Sasu revizor școlar — Alba, Valer Mărginean și Petre Chirca subrevizori școlari, Tit Morar, preot ortodox român — Sebeș și N. Catilina, primarul orașului Sebeș.

Domnul președinte Floașiu, terminând cuvântarea sa, a dat loc imediat conferinței dlui profesor Ghidionescu. Profesorul acesta distins e întâmpinat cu mari urale de către învățătorimea din sală. După potolirea uralelor dl profesor Ghidionescu începe domol și rar conferința sa despre „*Inteligență*“. Și a vorbit așa calm, după înțelesul tuturor, mai bine de o oră și jumătate. Întreagă asistența l-a ascultat cu mare atențiune până la fine, când apoi a răsplătit pe ilustrul conferențiar cu ropote de aplauze, cari numai voiau să înceteze.

După aceste dl inspector Petrescu mulțumește în numele oficialității dlui profesor Ghidionescu pentru frumoasa și interesanta sa conferință. Dl Floașiu de asemenea mulțumește în numele asociației. În sfârșit dl preot Morar salută adunarea în numele bisericii române ortodoxe. Cu aceste s'a incheiat prima ședință a adunării,

La orele 2 din zi s'a luat masa comună, unde a toastat dl președinte al asociației Andreiu Floașiu pentru familia domnițoare, dl profesor Ghidionescu pentru prosperarea instituțiilor învățătorești din județ și dl revizor Sasu pentru dl profesor Ghidionescu și învățătorii din acest județ.

După masă s'a vizitat în corpore expoziția de lucru manual aranjată de către școlile din plasa Sebeș, iar după aceasta a avut loc producțiunea școlară, unde au debutat cu jocuri, coruri și recitări de poezii peste zece școli dintre care afară de Alba-Iulia, toate celelalte școli au fost din plasa Sebeș. Producțiunea aceasta a durat până la orele 7 $\frac{1}{2}$ seara. De rândul acesta nu mă pot estinde asupra expoziției și a producțiunii școlare, dar voi reveni în numărul viitor. Atâta tot pot să anticipez, că atât expoziția, cât și producțiunea școlară au făcut cele mai adânci impresii asupra vizitatorilor și ascultătorilor.

Din aceste a constat adunarea generală din Sebeș. Și pe drept cuvânt se întreabă învățătorimea: „Ce lucruri de ale

asociației s-au desbătut în aceasta adunare? Nimic! Dacă e așa n-ar fi consult să se convoace de grabă o adunare generală extraordinară".

Adaogăm și noi, că toate au fost pripite, fiind timpul foarte scurt pentru desbaterea unui program atât de vast. În urma acestora conducătorii asociației vor cumpăni mai bine ce e de făcut.

Correspondent.

Adunarea secției județene „Târnava mică” la Blaj.

La 28 Maiu s'a ținut adunarea secției județene la Blaj în un număr considerabil de congreșiști.

În dimineața zilei, după serviciul divin o deputație constătoare din 12 congreșiști s'a prezentat în audiență la I. P. S. metropolit Vasile să ne-facă înalta onoare de-a participa la ședință și să-și dea arhieresea bine-cuvântare asupra lucrărilor noastre.

A răspuns că-i în imposibilitate prezența la adunare, dar sufletește e între noi, urmărește lucrările noastre, căci să nu credeți, că acel dicton latin: „Quem dii odere, paedagogum fecere” se raportează numai la învățători, se referă la ori cine învață ceva pe altul, chiar și administrația, un perfect când își împlinește datoria — e un pedagog”. A delegat pe Rvss. Iacob Popa să represinte biserica greco catolică.

Președintele, dl Mihail Tatar, deschide ședința în aplauzele întregii adunări.

Între alte desbateri s'a primit inițierea unui fond de edificare pentru „Casa învățătorilor” din Târnava mică la Blaj. S'au iscălit obligativității de câte 1200 Lei, odată pentru totdeauna.

Sara, școala primară din loc a dat o reușită reprezentație de teatru cu elevii. Venitul curat e destinat acelaș „case”.

Coresp.

Cutia Pandorii.

Iupiter, Zeul cel mare, fu păcălit de Prometeu, creatorul oamenilor.

Furios, Iupiter s'a gândit la răsunare. Împreună cu ceilalți zei, a creiat pe prima femeie pe Pandora, înzestrând-o cu frumuseți și grații, i-a dat o cutie pentru oameni. Pandora era irezistibilă pe unde umbla. Primind-o cu alaiu oameni, ea, la sfatul lui Iupiter, a ridicat copacul cutiei și au ieșit și s'au răspândit

printre oameni: invidia, ura, pisma, viclenia, hoția, tâlhăria, toate boalele. Când a lăsat capacul a rămas închisă: speranța, singura pe care o are omul și cu care se mângâie.

Prin comparație unui isvor de nenorociri i-se zice cutia Pandorii.

(Din mitologia antică)

Anecdote.

Copilul: „Mamă, aș vrea să avem o clasă rotundă.

Mama: „Pentru ce, fătul meu?

Copilul: „Ca să nu mai stau în colț.

* * *

Copilul: „Tată' eu cred, că învățătorul nostru nu e destul de învățat.

Tata: „Cum ai ajuns tu la așa ceva?

Copilul: „De câte ori scrie ceva pe tablă ne roagă pe noi să i a cetim.

* * *

Învățătorul: „Ce se cu întâmplă corpurile la căldură?

Elevul: „Corpurile la căldură se întind.

Învățătorul: „Spune o pildă.

Elevul: Zilele vara se lunguesc, iarna se scurtează.

* * *

Învățătorul: „Din ce sunt făcute ghetetele tale?

Elevul: „Din piele.

Învățătorul: „De unde avem piele?

Elevul: „Dela bou.

Învățătorul: „Spune, deci, care este animalul care ne dă piele pentru încălțăminte și carne de mâncare?

Elevul: „Tata“.

No. 2192—1926.

A V I Z

În legătură cu avizul nostru Nor. 1292—1926 ref. la premiarea acelor învățători și preoți, cari se vor distinge prin instruirea unui număr mai mare de analfabeți atragem, din nou, atențiunea celor interesați, a înainta comitetului central cererile pentru premiere, împreună cu consemnarea elevilor sau elevelor, vârsta, progresul obținut la examen și autentificarea acestuia de către forurile școlare competente sau a președintelui cercului cultural din comuna respectivă.

Aceste cereri sunt a se înainta Comitetului central al „Asociațiunii”. Sibiiu str. Șaguna 6, cel mai târziu până la 15 Iunie 1927.

Sibiiu, la 24 Maiu 1927.

Partea oficială.

Toate ordinele și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientios de către cei vizați.

No. 54—1927.

În ziua de 24 Iunie 1927 se va ținea cercul cultural în Intregalde.

Vor participa în mod aficios la acest cerc cultural toți învățătorii și învățătoarele din cercul cultural Benic, Teiuș și Streniți.

Va lua parte la acest cerc cultural și Dl. Inspector școlar P. R. Petrescu.

Plecarea va fi în 23 Iunie ora 13 din Benic și Galda de sus.

Fie care se va aproviniona cu alimente pe 3 zile.

După ședința cercului cultural, se va face a excursie la lacul „Iezer”.

Pot participa și alți membrii ai corpului didactic din județ, doritori a cunoaște cea mai frumoasă regiune a județulu nostru.

Subrevizor.
V. Maca.

ȘTIRI.

*** Onoratele comitete școlare sunt rugate cu insistință că să ne trimită de grabă sumele cu cari ne datoresc.**

Transferările în învățământul primar fiind terminate, se vor publica în „Monitorul Oficial”.

Deasemenea se vor publica locurile rămas vacante în urma acestor transferări, pentru ca tinerii absolvenți ai școlălor normale să-și poată alege locuri în învățământ pe ziua de 1 Iulie.

*** Aviz:** Dnii învățători și Comitetele școlare cari au primit opul: „Pentru avântul școlăii primare române,” și nu ni-au trimis încă costul de 60 Lei sunt stăruitor rugați ca să ne trimită cu rentoarcerea poștei, pentru a putea lichida chestiunea față de autor.

*** Numărul proxim al revistei noastre va apărea numai peste două săptămâni,**